

Социоекономске и демографске карактеристике корисника здравствене заштите у Србији

А. Тимотић,¹ П. Перуновић,² М. Обрадовић,³ Б. Тимотић⁴, Б. Анђелски Радичевић⁵

Socioeconomic and Demographic Characteristics of Health Care Users in Serbia

A. Timotic, P. Perunovic, M. Obradovic, B. Timotic, B. Andjelski Radicevic

---

Сажетак. Све своје потребе човек исказује и задовољава у оквиру одређених демографских и социјалних структура, а структура становништва је битно условљена степеном социјалног и економског развоја. Промене у структури становништва условљене су начином производње, расподеле, размене и потрошње. Интеракција структуре становништва и његовог здравља је веома сложена. Ни једно друго подручје друштвеног живота није тако непосредно и дубоко инкорпорирано у феномене демографских и социоекономских промена становништва, као што је то здравствена заштита.

Основни циљ рада јесте да се сагледају демографске и социоекономске карактеристике становника, корисника здравствене заштите. У реализацији циља анализирани су подаци анкетног истраживања које је спровео Институт за јавно здравље Србије 2006. и 2000. године.

Резултати су показали да је највећи број анкетираних одраслих становника ожењен/удат (67,1%) и то знатно више у сеоским него градским насељима 869,9%:65%) и становника вишег и високог образовања. Највећи број одраслих становника има двоје деце /46,1%) и једно дете (24,4%), док троје и више деце има само 13,3%. Преко трећина становника (34,1%) живи само са брачним другом, затим са брачним партнером и децом (21,9%), а ко самци живи 18,9% становника.

Summary. The prevention, as an element of information and data risk managing, can be observed as restoring and applying of methods, procedures and tools for detection and obstruction of undesired or uncontrolled access to informations, their uncontrolled processing, destruction, changing, abusing, realization of illegal benefit – through disturbing of basic elements of information safety.

Basic elements of safety are: integrity, reliability and availability.

The rules that define prevention are integral part of information safety politics. At the same time, the politics of safety anticipates possibility of restoring of system for detection of attack and disturbing of basic safety elements. Detection and analysis of the attack require to register great number of procedures, data and informations which can serve as proof elements for incident, but at the same time as proof elements for committer or cause of the incident.

The elements of information safety are: undeniability, proofability, authenticity, continuity.

Key words: Population Health Care.

---

¹ Александар Тимотић, Каритас, Беч

² Предраг Перуновић, дипл. ецц, Министарство здравља.

³ Мр сц. др Маријола Обрадовић, Завод за здравствену заштиту Железничара.

⁴ Проф. др Бранивоје Тимотић, emeritus.

⁵ Мр. пх. Биљана Анђелски Радичевић, Стоматолошки факултет Универзитета у Београду.

Посматрано по школској спреми у Србији има 16,3% становника без школске спреме и са непотпуном основном школом. Највећи број становника – половина има средњу школу, а затим основну школу (19,5%). Степен образовања је у зависности од типа насеља, пола и имућног стања.

Скоро трећина одраслог становништва је запослена, и то највише у услужним делатностима (23,4%), затим занатству, као службеници итд.

Кључне речи: Корисници здравствене заштите.

Увод

Све своје потребе човек исказује и задовољава у оквиру одређених демографских и социјалних структура. Зато је неопходно истраживање и сагледавање свих релевантних промена у природном и социјалном кретању становништва, као и најбитнијих критеријума глобалног димензионарања развоја здравствене делатности (стварање здравствене доктрине, креирање здравствене политике, организација здравствене заштите, развој кадрова, улагање у простор и опрему). Другим речима, бројност, структура, здравствено стање, здравствене потребе и интереси и обим коришћење здравствене заштите су битне одреднице савремене здравствене праксе¹.

Истраживања су недвосмислено показала, а реална пракса потврдила, да је структура становништва битно условљена степеном социјалног и економског развоја. Промене у структури становништва условљене су начином производње, расподеле, размене и потрошње. Зато савремена индустријска друштва карактеришу веома брзе промене у структури популације због брзог развоја средстава за производњу и технолошког процеса. Промене, пак, у структури становништва јесу најзначајнији фактор промене у здравственом стању, здравственим потребама и коришћењу здравствене заштите.

Интеракција структуре становништва и њиховог здравља је веома сложена. Људске потребе су веома разноврсне, комплексне и променљиве, у зависности од културног и дрштвеноекономског развоја друштва. Научним истраживњима се дошло до сазнања да специфи-

чности у структури популације и њеним потребама, условљавају и специфичности у:

- здравственим потребама,
- понашању становништва у вези са здрављем и здравственим потребама и
- могућностима здравствене заштите и облицима организације заштите здравља^{2,3}.

Кроз праксу је запажено и научно доказано да се, у погледу здравствених потреба и понашања у вези са здрављем, битно разликују:

- градско и сеоско становништво,
- пољопривредно од непољопривредног,
- становништво разног степена образовања,
- млађе и старије становништво,
- мушкарци и жене итд.

Свака структурна категорија становника карактерише се специфичним ставовима у вези са здрављем и болешћу и начином односа према здрављу и болести, и има специфични морбидитет и морталитет. Ниједно друго подручје друштвеног живота није тако непосредно и дубоко укључено у феномене демографских и социоекономских промена становништва као што је то здравствена заштита. Поједине радне, животне и друштвене активности природно се обављају у одређеним годинама старости, а њихово обављање везано је и за пол⁴.

Циљ и метод рада

Основни циљ рада јесте да се сагледају демографске и социоекономске карактеристике

становника – корисника здравствене заштите Србије. Демографске и социоекономске карактеристике корисника здравствене заштите сагледане су по појединим територијалним деловима Србије, по полу, образовном нивоу, типу насења, добним групама и имућном стању.

У реализацији циља рада коришћен је метод анкетног истраживања, односно, анализирани су подаци обимног анкетног истраживања које је извршио Институт за јавно здравље Србије 2005. а и 2000. године. Подаци су анализирани статистичком методологијом и ураду приказани табеларно.

Табела 1. Број и структура анкетираних

Показатељи – анкетирани		Територија/подручје				Тип насеља	
		Београд	Војводина	Ц. Србија	Србија	Градско	Сеоско
Анкетирано домаћинства	Број	1173	1653	3330	6156	3418	2738
	%	19,1	26,8	55,1	100,0	55,5	44,5
Анкетирано Одраслих од 20 и +	Број	2610	3627	8285	14522	7528	6994
	%	18,0	25,0	57,0	100,0	51,8	48,2
Анкетирано деце Од 7 до 19 год.	Број	464	672	1585	2721	1468	1253
	%	17,0	42,7	58,3	100,0	53,9	46,1
Анкетирано деце Од 12 до 19 год.	Број	311	442	972	1725	946	779
	%	18,0	25,6	56,4	100,0	54,8	45,2

Табела 2. Брачно стање одраслог становништва (20 и +)

Показатељи		Брачно стање (%)					
		Ожењен Удата	Ванбрачна Заједница	Неожењен Неудата	Разведен	Удовац Удовица	Без одговора
Територија	Београд	62,0	1,3	20,3	5,6	10,4	0,4
	Војводина	65,7	1,4	16,5	3,6	12,5	0,3
	Ц. Србија	69,9	1,1	13,9	3,2	11,5	0,5
	Србија	67,1	1,2	16,1	3,8	11,5	0,4
Тип насеља	Градско	65,0	1,2	18,5	4,7	10,2	0,4
	Сеоско	69,9	1,1	13,0	2,6	13,1	0,3
Пол	Мушко	69,0	1,2	18,9	3,2	7,5	0,3
	Женско	65,0	1,2	13,0	4,5	15,8	0,4
Добне групе	20–34	44,5	1,9	50,5	2,2	0,2	0,3
	35–44	81,6	2,0	10,7	4,5	0,9	0,4
	45–54	82,6	0,7	5,1	5,9	5,2	0,4
	55–64	80,1	0,6	2,3	5,2	11,4	0,4
	65–74	67,8	0,7	1,3	2,8	27,1	0,2
	75 и више	46,9	0,2	2,1	1,7	48,5	0,6
Обазовање	Ниска и основно	66,9	1,0	6,4	3,1	22,2	0,4
	Средње	66,5	1,3	22,4	4,0	5,3	0,4
	Више и високо	69,9	1,0	18,1	4,8	6,0	0,2
Имовинско стање	Најсиромашнији	64,1	1,4	13,7	3,9	16,5	0,5
	Најимућнији	64,3	1,2	21,9	4,3	7,9	0,5

Табела 3. Број деце

Број деце	Број					
	Мушко	Женско	Свега	Мушко	Женско	Свега
0	943	829	1773	18,4	14,3	16,2
1	1173	1493	2671	22,9	25,8	24,4
2	2357	2687	5044	45,9	46,2	46,1
3	455	570	1025	8,9	9,9	9,4
4	123	142	265	2,4	2,4	2,4
5 и +	77	85	162	1,5	1,5	1,5
Укупно	5128	5811	10939	100,0	100,0	100,0

Табела 4. С ким живи

Живи са:	Број	%
Брачним партнером	758	34,1
Брачним партнером и децом	487	21,9
Сам/сама	417	18,9
Само са децом	382	17,2
Са фамилијом	37	1,7
Са пријатељем/пријатељицом	21	0,9
Са женом, децом и родитељима	16	0,7
Само са родитељима	10	0,5
Са децом и родитељима	7	0,3
Остало	87	3,8
Укупно	2222	100,0

Резултати и дискусија

Будући да је рад базиран на резултатима анкетног истраживања, у *табели 1.* најпре су приказани подаци о анкетираним домаћинствима и становништву.

Подаци *табеле 1.* показују да је анкетирано 6156 домаћинстава Србије, и то око 55% из централне Србије, 27% из Војводине и 19% из Београда. У односу на тип насеља, 55,5% су домаћинства градских насеља, а 44,5% сеоских. Од укупно 14522 анкетираног одраслог становништва, 52% су из градских насеља, а 48% из сеоских. Деце школског узраста анке-

Табела 5. Самачки живот одраслог становништва (у%)

Показатељи		Број становника преко 45 година	Живи сам/сама	Година самачког живота	Никад се није женио/удавала
Тери-торија	Београд	1837	8,9	10,7	1,7
	Војводина	2248	7,7	10,3	2,4
	Ц. Србија	4380	5,7	9,9	1,2
	Србија	8465	7,0	10,2	1,7
Тип насеља	Градско	4600	7,6	10,4	1,7
	Сеоско	3865	6,1	9,9	1,7
Пол	Мушко	3873	6,1	8,8	2,0
	Женско	4592	7,9	11,4	1,4
Добне групе	20–34	-	1,8	3,7	-
	35–44	-	1,9	7,8	-
	45–54	2719	4,4	10,6	5,1
	55–64	2224	7,9	9,4	2,3
	65–74	2181	14,6	10,3	1,3
	75 и више	1341	21,3	12,1	2,1
Обра-зовање	Нижа и основно	4157	9,7	10,1	1,8
	Средње	3114	5,0	10,2	1,5
	Више и високо	1194	7,2	10,3	2,2

Табела 6. Школска спрема одраслог становништва

Показатељи		Број становника 20 и +	Школска спрема (%)					
			Без	Непотп. основна	Основна	Средња	Виша	Висока
Територија	Београд	3198	1,3	3,6	10,6	59,0	9,7	15,8
	Војводина	3921	3,6	12,0	21,4	52,4	6,7	4,9
	Ц. Србија	7403	6,3	15,3	23,4	44,6	5,5	5,0
	Србија	14522	4,6	11,7	19,5	50,1	6,8	7,4
Тип насеља	Градско	8246	2,3	6,2	14,1	56,8	9,2	11,5
	Сеоско	6276	7,6	18,9	26,5	41,2	3,8	2,1
Пол	Мушко	7631	2,5	10,5	17,8	53,8	7,4	8,0
	Женско	6892	6,9	13,0	21,3	45,0	6,2	6,7
Добне групе	20–34	3628	0,6	1,3	13,4	71,6	6,1	6,9
	35–44	2428	0,8	1,5	17,0	64,1	7,4	9,2
	45–54	2719	1,6	6,0	22,8	53,8	7,5	8,4
	55–64	2224	3,2	15,4	24,8	39,6	9,1	8,0
	65–74	2181	10,3	30,0	23,0	24,8	5,8	6,0
	75 и више	1341	21,2	33,7	18,9	17,0	4,4	4,9
Имовинско стање	Најсиромашнији	2939	12,6	27,2	32,2	25,7	1,6	0,8
	Најимућнији	2903	0,4	1,5	5,2	57,3	13,0	22,8

тирано је 2721, а највише из централне Србије (58,2%).

Посматрано по брачном стању одраслог становништва (*табела 2.*), ожењених и удатих је 67,1% становника Србије, а остало је нежењено/неудато, разведено, удоваца/удовица и који живе у ванбрачној заједници. Нежењених/неудатих и разведених је највише у Београду. Ожењених/удатих је знатно више у сеоским него градским насељима (69,9% : 65%), а нежењених/неудатих обрнуто. У браку је више мушкараца него жена, а исто тако и ван брака, док је разведених и удоваца /удовица више женског пола.

Процент ожењених и удатих расте са узрастом до 45. године, а затим опада. У односу на школску спрему, више ожењених/удатих у вишем и високом образовању него средњем и основном и без образовања.

Највећи број породица има двоје деце (46,1%) и једно (24,4%). Без деце је 16,2%, а троје и више деце има само 13,3% породица.

Посматрано по полу, нема значајнијих разлика, сем код оних без деце, где је више

мушкараца и са једним дететом где је више жена.

Из *табеле 4.* произлази да највећи број становника живи само са брачним партнером (34,1%), затим са брачним партнером и децом (21,9%), као самац/самица (18,9%) и само са децом (17,2%). Остале комбинације су далеко ређе.

Подаци *табеле 5.* показују да седам процената становника Србије живе сами и то просечно 10,2 године. Ово је нешто израженије код становника Београда и уопште градских него сеоских насеља, код жена него код мушкараца. Процент становника који живе сами расте са узрастом. Самачки живот израженије води сиромашније него имућније становништво.

Интересантно је да се 1,7% становника Србије старијег од 45 година није никад женио/удавао (у Војводини чак 2,4%). Никад се није женило више мушкараца него жена. Такође, најсиромашније становништво преко два пута више се није никад женило/удавао него најимућније.

Табела 7. Занимање одраслог становништва (%)

Показатељи	Стручњаци, директори	Техничари	Службеници	Услужни радници и трговци	Раници у пољопривреди, шумарству и рибарству	Занатлије и сл.	Рук. маш. ин.	Једност. зан.	Друга
Београд	20,9	16,4	18,0	24,4	1,2	11,7	2,5	3,8	1,0
Војводина	9,9	12,2	11,8	24,1	10,0	13,8	6,4	10,0	1,9
Ц. Србија	9,9	9,2	13,5	22,6	12,0	17,0	5,9	8,0	2,4
Србија	12,8	11,9	14,5	23,4	8,3	14,6	5,3	7,5	1,8
Градско	17,0	13,6	17,1	24,2	2,8	13,9	4,3	5,7	1,5
Сеоско	5,2	8,8	9,9	22,3	17,9	15,8	7,0	10,7	2,4
Мушко	11,1	10,8	10,2	19,2	11,4	20,0	7,6	7,8	1,8
Женско	15,9	13,7	21,7	30,7	3,0	7,5	1,3	7,0	1,8
20–34	9,4	12,0	14,2	31,5	4,4	14,6	4,4	7,0	12,0
35–44	14,1	13,8	14,8	22,4	6,1	14,0	6,1	7,1	1,7
45–54	13,6	10,7	15,8	20,9	7,9	16,3	4,9	8,7	1,2
55–64	18,9	11,4	13,1	13,7	14,4	12,9	7,1	7,9	0,8
65–74	2,5	1,1	1,3	4,4	76,8	8,8	0,0	2,7	2,5
75 и више	0,0	0,0	6,5	0,0	71,2	0,0	3,4	3,7	15,3
Осн. и без	0,2	0,7	2,1	16,0	34,9	14,2	6,9	25,	1,8
Средње	2,4	13,0	16,7	31,3	4,2	18,8	6,2	5,8	1,6
Више, високо	52,0	16,7	17,2	6,5	0,4	2,6	1,4	1,0	2,2
Најсиромаш.	2,1	3,7	5,9	16,5	31,9	14,7	7,1	15,8	2,3
Најимућнији	27,7	16,2	21,1	20,4	0,6	8,4	2,7	1,5	1,6

Посматрано по школској спреми (табела 6), у Србији има 16,3% без школске спреме и са непотпуном основном школом. Основно школско образовање има 19,5%, а 6,8% вишу и 7,4% високу школску спрему, док половина становништва има средњу школу. Наравно, у овом погледу постоје значајне разлике у градским и сеоским насељима, по полу, узрасту и имовном стању.

Подаци *табеле 7.* показују да у Србији по занимању највише има радника услужних делатности и трговаца (23,4%), затим занатлија и сродних радника, те службеника, техничара и стручних радника. На остала занимања опада знатно мањи број.

У односу на тип насеља постоје значајне разлике између сеоских и градских насеља.

Тако су стручњаци, техничари и службеници вишеструко заступљенији код градског него сеоског насеља, док су радници у пољопривреди, шумарству и рибарству и радници са једноставнијим занимањима заступљенији код сеоских насеља.

Стручњаци, техничари, службеници, услужни радници и трговци су заступљенији код женског, а остали код мушког пола. Исто тако постоје разлике и по узрасту – учешће појединих занимања расте до 55. године, а у каснијем узрасту опада, а само учешће радника у пољопривреди, шумарству и рибарству и даље расте.

Најсиромашнији становници су најчешће радници у пољопривреди, шумарству и рибарству, занатски радници и радници најједнос-

Табела 8. Радни статус становника у Србији (%)

Показатељи		Запослени	Само-дел.	Пенз.	Дома-ћице	Ученици, студенти	Незап.	Неспос.	Укупно
Територија	Београд	41,5	4,2	29,9	4,1	6,5	13,8	0,8	45,3
	Војводина	31,2	6,5	27,8	10,9	3,0	20,7	1,0	37,3
	Ц. Србија	27,6	7,4	27,6	14,8	2,7	20,0	1,4	34,5
	Србија	31,8	6,3	28,0	11,3	3,6	19,0	0,1	37,7
Тип насеља	Градско	37,8	5,1	28,2	6,1	5,0	17,2	0,8	42,5
	Сеоско	23,9	7,9	27,7	18,2	1,8	27,5	1,5	31,3
Пол	Мушко	35,5	9,9	32,4	0,3	3,1	18,9	1,1	44,8
	Женско	27,7	2,5	23,1	23,6	4,2	19,0	1,1	29,8
Добне групе	20–34	40,8	5,9	0,2	6,6	14,2	32,3	0,6	46,4
	35–44	56,3	9,7	1,5	8,8	0,2	23,6	0,5	65,6
	45–54	57,7	9,5	8,4	12,2	0,1	22,2	1,0	56,6
	55–64	19,5	5,7	46,3	15,2	0,0	13,3	0,9	25,0
	65–74	0,7	2,5	80,9	13,4	0,0	2,5	0,9	3,1
	75 и више	0,3	2,1	76,6	17,5	0,0	3,5	4,5	2,2
Обазовање	Нижа и основно	10,4	6,8	41,2	26,	0,1	25,5	2,6	16,6
	Средње	40,7	6,7	18,9	4,1	6,4	23,2	0,3	47,2
	Више и високо	52,8	4,5	27,5	0,7	2,5	12,4	0,2	56,9
Имовинско стање	Најсиромашнији	14,6	7,9	31,9	22,4	0,6	22,7	2,6	21,8
	Најимућнији	47,0	5,9	24,5	1,9	7,9	12,8	0,3	52,7

Табела 9. Демографске и социоекономске одлике школске деце (од 7 до 19 година)

Показатељи	Не иде у школу	Иде у школу		Понављао претх. разред	Живи са једним родит.	Имају своју собу	Немају нед. џепарац	
		Основну	Средњу					
Територија	Београд	2,3	59,8	26,7	0,4	11,1	53,5	12,5
	Војводина	1,1	6,2	24,8	0,3	8,8	67,9	16,8
	Ц. Србија	1,7	58,7	28,2	0,2	6,9	62,5	11,7
	Србија	1,6	59,8	27,0	0,3	8,3	62,4	13,1
Тип насеља	Градско	1,3	58,5	28,9	0,2	9,9	59,8	13,2
	Сеоско	2,0	61,5	24,4	0,3	6,1	66,0	12,9
Пол	Мушко	1,9	59,2	27,1	0,3	8,0	63,7	14,5
	Женско	1,4	60,4	27,0	0,2	8,6	61,2	11,8
Добне групе	7–11	0,6	99,2	0,1	0,0	7,4	53,1	19,0
	12–14	1,3	91,6	7,1	0,6	8,2	61,6	10,0
	15–19	6,5	2,5	64,9	0,0	9,2	71,3	9,8
Имовинско стање	Најсиромашнији	5,9	62,8	19,6	0,3	9,8	40,0	28,8
	Најимућнији	0,0	60,4	30,2	0,0	9,8	64,1	9,7

Табела 10. Године редовног школовања

Године школовања	Број			Процент		
	Мушко	Женско	Свега	Мушко	Женско	Свега
0	53	373	926	1,0	6,2	3,7
1	57	61	118	1,1	1,0	0,6
2	26	75	101	0,5	1,3	0,9
3	22	60	82	0,4	1,0	0,7
4	436	758	1194	8,1	12,7	10,6
5	42	70	112	0,8	1,2	1,0
6	70	110	181	1,3	1,8	1,6
7	83	52	135	1,5	0,9	1,2
8	672	995	1667	12,5	16,6	14,8
9	60	91	151	1,1	1,5	1,3
10	152	174	326	2,8	2,9	2,9
11	724	422	1146	13,5	7,1	10,1
12	1679	167	3356	31,3	28,1	29,7
13	178	118	296	3,3	1,9	2,6
14	355	352	707	6,6	5,9	6,2
15	101	87	188	1,9	1,5	1,7
16	375	308	683	7,0	5,1	6,0
17	283	188	471	5,3	3,3	4,5
18	5318	5972	11290	100,0	100,0	100,0

тавнијих послова, док су најимућнији углавном стручњаци, службеници, техничари и радници услужних делатности.

Какав је радни статус становништва показују подаци табеле 8, који показују да је запослено око трећина становништва Србије, највише у Београду – 41,5%. Знатно већи проценат запослених је у градским него сеоским насељима, те мушкараца него жена. Запосленост опада са узрастом, а расте са школском спремом. Процент запослених је вишеструко већи код најимућнијег него најсиромашнијег становништва.

Од укупно запослених на самосталне делатности отпада 6,3% одраслог становништва Србије, пензионери чине 28%, домаћице 11,3%, ученици и студенти 3,6%, а незапослених има 19% становника.

Према подацима *табеле 9*, око 60% деце од седам до деветнаест година иде у основну

школу, а 28,9% у средњу. Већи проценат деце градских насеља иде у средњу школу, а у основну сеоских насеља. Кад се посматра по добним групама, 99,2% деце од седам до једанаест година иде у основну школу, а 91,6% узраста од 12 до 14 година. Најзад, највећи проценат деце сиромашнијег становништва иде у основну, а најимућнијег у средњу школу. Недељни џепарац нема 28,8% деце најсиромашнијих, а само 9,7% најимућнијих становника. Исто тако своју собу за 20% више најимућније деце има него најсиромашније.

Колико година се становништво Србије школовало показују подаци табеле 10, према којима се највећи број школовао 12 година (29,7%), тј. завршило средњу школу, а затим осам година (14,8%), што значи завршили основну школу. Даље долазе они који су похађали и четири разреда – по око 10%.

Закључак

Анкетом је у Србији обухваћено 6156 домаћинстава, односно 14522 становника од 20 и више година, и 1721 школске деце од седам до деветнаест година. Од укупно анкетираних одраслих становника 52% су из градских, а 48% из сеоских насеља.

Највећи број анкетираних одраслих становника је ожењен/удат (67,1%), а остали су нежењени/неудати, разведени, удовци/удовице, или живе у ванбрачној заједници. Највећи број нежењених/неудатих је у Београду. Ожењених/удатих је знатно више у сеоским него градским насељима (69,9% : 65%), а нежењених/неудатих обрнуто. У односу на пол, у браку је више мушкараца него жена, док је разведених и удоваца/удовица више женског пола. У односу на школску спрему, више је ожењених/удатих са вишим и високим образовањем.

Највећи број становника има двоје деце (46,1%), и једно дете (24,4%), док троје и више деце има само 13,3% становника. Без деце је 16,2% становника. Сходно томе, највећи број становника живи само са брачним другом (34,1%), затим са брачним партнером и децом (21,9%), само са децом (17,2%) и као самци (18,9%). Као самац/самица живе просечно десет година. Процент становника који живе сами расте са узрастом, а самачки живот је

израженији код најсиромашнијег становништва.

Посматрано по школској спреми, у Србији има 16,3% без школске спреме и са непотпуном основном школом. Највећи број становника има средњу школу (50,1%) и основну школу (19,5%). Средњу школу има знатно више мушкараца, а основну жена. Такве су разлике и по типу насеља. Најсиромашније становништво у највећем броју је без школе или са непотпуном основном школом (46%), затим има основну школу (32,2%) и средњу школу (25,7%), док најимућније становништво има средњу школу (57,2%) и вишу и високу школу (35,8%).

У односу на занимање највише има радника услужних делатности и трговаца (23,4%), а затим занатлија и сродних радника, те службеника, техничара и стручних радника. Занимања су различита кад се посматрају типови насеља, пол и имућно стање.

Од укупног броја одраслог становништва у Србији је запослено скоро трећина – највише у Београду (41,5%). Знатно већи проценат запослених је у градским него сеоским насељима, те мушкараца него жена, затим образовнијих него мање образованих, као и најимућнијих него најсиромашнијих становника.

Интересантно је да око 60% деце од седам до деветнаест година иде у основну школу, а 28,9% у средњу, док осталих 11% не похађа никакву школу.

Литература

1. Обрадовић М.: Узроци и импликације промена у потребама и коришћењу стоматолошке здравствене заштите становништва Србије од 1951 до 1999. године, докторска дисертација, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2001.
2. Тимотић Б.: Увод у медицину, Елит медика, Београд, 2004.
3. Тимотић Б. и Јањић М.: Примарна здравствена заштита, Елит медика, Београд, 2004.
4. Тимотић Б. и сар.: Социјална медицина, Веларга, Београд, 2000.